

ՄԻՔԱՅԷԼԻ ԱՍՈՐԻՈՅ ԺԱՄԱՆԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆ

1890ին Պր. Յ. Փալազաշեանի տնօրէնութեան տակ հրատարակուող «Մաղիկ» շաբաթաթերթի 10 թիւը կ'աւետէր թէ «Հայր Ռիմանի գտած է Միքայէլ Ասորույ գրոց բնագիրն, որոյ հայերէն թարգմանութիւնը միայն ծանօթ էր ցարգ» : Երկու շաբաթ յետոյ նոյն թերթին մէջ (1 գեկտ. 1890, թիւ 12) այս նիւթին վրայ մասնաւոր յօդուած մը գրելով ըսած էինք, թէ միջին դարու Հայոց պատմութեան վրայ կարեւոր տեղեկութիւններ պարունակող Ժամանակագրութիւնս թարգմանուած է հայերէնի՝ ՌՂԷ (=1248) թուին, հրամանաւ Կոստանդին Ա Բարձրբերդցի կաթողիկոսին, յորժամ էր «քսան եւ հինգ ամ հայրապետութեան նորա, ի դղեակն աստուածապահ Հոռոմ կայսկոյնցեալ» : Բայց չէինք գիտեր թէ արդեօք մեր ձեռքը գտնուած հայերէն թարգմանութիւնները բնագրին հաւատարմութեամբ կատարուած են, թէ պարզապէս թարգմանեալ են : Գեր. Ռահմանիի գիւտով կ'երեւայ թէ Միքայէլի Ժամանակագրութեան ասորերէն բնագիրը շատ աւելի ընդարձակ աշխատութիւն մըն է, քան անոր հայերէն թարգմանութիւններն : Եւ արդէն հայերէն թարգմանութեանց իրարմէ ունեցած մեծ տարբերութիւնք, ինչպէս կը տեսնուին 1870ին եւ 1871ին Երուսաղէմ տպուած երկու թարգմանութեանց մէջ, յուսալ կուտան գոյութիւնն աւելի ընդարձակ ու բնագրին հաւատարիմ թարգմանութեան մը, որմէ հաւանաօրում են մեզի ծանօթ հայերէն ձեռագիր եւ տպագիր օրինակներն :

Միքայէլի Ժամանակագրութեան վերջին տպագրութեան (Երուս. 1871) յառաջաբանը քանի մը կարեւոր ծանօթութիւններ կուտայ մեզ այս մասին . «... Կրկին օրինակք են առ մեզ զանազան եւ տարբեր թարգմանութեանց, մին սովորական որ առ բազումս գտանի, յորմէ փոխեալ է եւ Դաղդիէրէնն, միւսն փոքր մի համառօտեալ, այլ գլխովին տարբեր թարգմանութիւն, զոր ի դէպ համարեցաք տպագրել, իբրեւ միակ օրինակ որպէս համարեմք, որ եւ բազում ուրեք օգնէ ի լուսաբանել զմիւսն :»

Այսպէս թէ այնպէս, «Բանասէր»ի ընթերցողներուն կ'աւետենք թէ քիչ օրէն պիտի վայելինք Ա. հատորը Ժամանակագրութեանս ասորի բնագրին լուսատիպ հրատարակութեան եւ ֆրանսերէն թարգմանութեան : Տպագրութիւնը կը կատարուի Պարիսի Արձանագրութեանց եւ Գեղեցիկ Դպրութեանց Կաճառին հովանաւորութեան տակ . իսկ թարգմանութիւնն յանձնուած է ասորագէտ Շաբու քահանային :

Մենք այժմէն կը խոստանանք քաղուածներ դնել անկէ «Բանասէր»ի մէջ, մեր պատմութեան նկատմամբ կարեւոր համարած մասերէն թարգմանելով :